

La narrativa des del 1939 fins l'actualitat

Primera part: del 1939 fins els anys 70.

La postguerra

El context sociopolític: El 10 de febrer de 1939 sota el bombardejos i els conflictes de la reraguarda al voltant de 475.000 persones abandonaren el nostre país en travessar els Pirineus. Durant la dictadura les persones executades a Espanya per raons polítiques van ser unes 150.000. Aquesta xifra tan reduïda es deu a què molts s'exiliaren.

El nostre territori patí una doble repressió: a banda de la manca de democràcia a tot l'estat, ací s'atacà l'idioma, la cultura i la identitat nacional.

Hi hagué un reagrupament d'escriptors i intel·lectuals a l'exterior. La temàtica fou bastant comuna: En *566 brigada mixta (1945)* d'Avel·lí Artís-Gener se centra en la seua experiència bèl·lica pròpia; Xavier Benguerel en *Els vençuts (1969)* confronta els

punt de vista dels guanyadors i els perdedors i *Unitats de xoc* (1938) de Pere Calders que és un diari de guerra literari.

El Realisme Compromés fou un corrent hegemònic fruit de la influència del marxisme i neorealisme (1959-1968) que pretenia reduir l'argument; apostava per un protagonista col·lectiu; criticava el moment històric i volia conscienciar la societat. Remarquem Josep Maria Espinàs, Estanislau Torres i Baltasar Porcel. Les línies teòriques apareixen a *Poesia catalana del S.XX* (1963) de Josep Maria Castellet i Joaquim Molas.

Quant al marge d'aquest moviment hi destaquem quatre autors:

Pere Calders destaca per ser el contista més important del S.XX. Influenciat per Kafka, Pirandello i Bontempelli. L'escriptor català pretén que el lector veja la realitat amb altres ulls. Rebuta els tòpics de la literatura fantàstica, i per això emprava sovint allò inversemblant, inexplicable que acaba provocant un desenllaç.

Llorenç Villalonga segueix de prop Proust tant en el perfil d'alguns personatges com en l'ús d'oracions llargues. Destaquem dues novel·les: *Mort de dama* (1931) i *Bearn o la sala de les nines* (1956).

Manuel de Pedrolo és l'autor més polimòrfic i prolífic. Conreà corrents com l'Existencialisme, la novel·la negra *Joc brut* (1965); la nov. eròtica; la psicoanàlisi i la nov. de ciència-ficció com *Mecanoscrit del segon origen* (1974).

Mercè Rodoreda és la novel·lista més internacional del S.XX. Remarquem la seua aportació a la novel·la psicològica i les provatures en la lit.fantàstica. Influenciada per Proust, Joyce i Virginia Woolf.

Pel que fa al **Realisme Vuitcentista** hem de dir que està basat el en Realisme del S.XIX -segona meitat- que se centra en les descripcions, frases llargues, rica adjectivació, la recerca de versemblança i l'intent d'objectivitat. Assenyalem **Enric Valor** com a màxim representant d'aquest corrent periclitat. Aquest autor combina trets del Naturalisme -de finals del S.XIX-perquè apareixen classes desfavorides, problemes i apareix el determinisme genètic. El pare d'aquest corrent fou Zola.

L'existencialisme és el corrent europeu centrat en l'individu humà amb temes com la mort i la llibertat. Destaquem Maria Aurèlia Capmany amb *Necessitem morir* (1954).

La imaginació i el món oníric són trets essencials de les novel·les d'aquest corrent literari anomenat **surrealisme**. Cal assenyalar Joan Perucho amb *Llibre de cavalleries* (1957) i *Les històries naturals* (1960) i *Mites* (1954) de Jordi Sarsanedas.

El creador del **gènere negre** en català fou Rafel Tasis que escrigué *La Bíblia valenciana* (1955). Aquest corrent tractà d'anar introduint noms de personatges, llocs i circumstàncies ocorregudes al nostre país car es tractava d'un corrent nord-americà.

Segona part:
La narrativa dels 70 fins a l'actualitat.
Novetats en la tècnica literària i del context sociocultural.

El context sociocultural:

Les novetats fan referència als canvis que comencen amb el maig del 68 i continuaran amb la caiguda del mur de Berlín el 1989.

Als EUA hi ha protestes contra la discriminació racista, i la guerra del Vietnam.

- a) de la persecució a la legalitat (a partir del 1975)
- b) Barreja de la literatura de consum amb l'alta.
- c) Augment del tiratge de llibres i la dotació dels premis literaris. Els problemes fins l'actualitat: pocs lectors encara, desfassament literari respecte a Europa i pocs escriptors professionals. *La torre dels vicis capitals* (1968) esdevindrà el preludi del trecament amb la tradició.

Anys 70

Hi ha o no una generació en aquesta dècada?.

ANYS	SETANTA
Àlex Broch creu que és un grup generacional: No té una unitat estètica , però comparteixen tres elements:	La transgressió narrativa, la crisi dels models novel·lístics i el rebuig per representar el seu temps.
Oriol Pi i Cabanyes pensa que comparteixen característiques i edat:	Tebeos, cinema, televisió... Aparició del textualisme .
Obres representatives:	<i>Assaig d'aproximació a Falles folles fetes foc</i> d'Amadeu F. (1974), <i>L'adolescent de sal</i> (1974) Biel M, i <i>Self/Service</i> (1977) de Biel i Quim M.
Aparició del grup Ofèlia Dracs :	Àlex: "distorsiona" i Joan Orja "tapa forats"

Anys 80

Remarquem la pèrdua d'originalitat i s'incrementa només la creativitat i l'intertextualisme.

ANYS	HUITANTA
a) El màxim representant és Quim Monzó . Els temes: tedi, angoixa, absurd-humor, artificialitat	Trama amb disgregació dels protagonistes i connotacions simbòliques
b) Destaquem Maria Barbal <i>Pedra de Tàrtera</i> (1985) i Jesús Moncada .	Hi ha ambientació rural i records col·lectius
La novel·la metaficcional té el centre d'interés en el procés d'escriptura.	El lector ha d'esforçar-se a entendre l'engranatge ficcional.
c) La novel·la històrica se centra en períodes amb voluntat pedagògica.	Josep Lozano, Josep Franco i Jaume Cabré.

ANYS	HUITANTA
Les obres dels 80 mostren la vida i comportaments contemporanis tot barrejant els registres.	Predomini de la ciutat, personatges joves, drogues, cotxes-motos i sensualitat.

Anys 90

Els escriptors anaven contra la generació dels 70. La caiguda del mur de Berlín el 1989 marca aquest final de dècada.

L'actualitat

Des dels anys 90 fins ara s'empra el recurs de **la metaficció**: abraça des de les reflexions sobre el fet d'escriure fins a la textualitat amb ganes de fer reflexionar els lectors i crear una imatge antirealista.

La creació literària des dels anys 70: tècniques

Al llarg dels segles els autors i els diversos moviments literaris han tingut present a l'hora de crear noves obres aquelles que eren anteriors. Aquest tipus de procés creatiu ha tingut un doble vessant:

- 1) **La paròdia**: Imitació burlesca d'una obra literària, allò que vol semblar una cosa i no ho és.
- 2) **El pastitx**: Obra que presenta una barreja sense criteris de diversos estils heterogenis.
- 3) La ironia ha ocupat un lloc rellevant en el procés creatiu, en els jocs textuais, on el discurs víctima o **hipotext** rep la ironia del contratext o **hipertext**.

La relació entre els discursos és diversa:

I.- Relacions hipertextuals: Un escrit parteix d'un altre anterior a qui li conferix transgressions necessàries perquè siga

considerat diferent: Carme Riera ho fa servir en *Això no és un conte* on explica que no hi ha originalitat.

II.-Relacions metatextuals: Un discurs inclou comentaris sobre un altre.

III.- Relacions intertextuals: En una obra s'introdueix una seqüència d'una altra. El lector model haurà de tenir els coneixements enciclopèdics per indentificar la referència intertextual.

IV.- Relacions paratextuals: Ací se'ns mostra un títol i/o epígraf que remetent a una altre text amb què es mantenen diversos graus de relació.